

Cuvânt pastoral la praznicul Învierii Domnului, 2023

Învierea lui Hristos – plenitudinea bucuriei

† **Ciprian**

*prin harul lui Dumnezeu
Arhiepiscop al Buzăului și Vrancei
Cinstului nostru cler, cinului monahal
și dreptcredincioșilor creștini din Eparhia noastră,
har și pace de la Dumnezeu, iar de la noi, părintească binecuvântare!*

**Preacuvioși și preacucernici părinți,
Iubiți credincioși și credincioase,**

Hristos a înviat!

În fiecare an, la praznicul *Învierii Domnului*, slujitorii sfintelor altare din bisericile ortodoxe trăiesc bucuria comuniunii de credință și iubire în Hristos cu miile de credincioși veniți de aproape sau de departe pentru a participa la slujba specială de *Înviere*, săvârșită în fața lăcașurilor de cult, când ni se oferă binecuvântatul prilej de a cânta împreună, la unison, troparul acestui praznic: „*Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din mormânturi viață dăruindu-le*”; de a ne mărturisi credința, prin rostirea salutului pascal: „*Hristos a înviat! Adevărat a înviat!*”, în momentul în care arhierul sau preotul binecuvintează poporul cu Sfânta Cruce și făclia aprinsă, și, mai ales, de a primi Sfânta Lumină ce coboară, an de an, în chip minunat, peste mormântul gol, dar de viață dătător al Mântuitorului nostru Iisus Hristos de la Ierusalim.

Scrutând cu mintea și cu ochii priveliștea minunată a chipurilor frățiilor voastre, luminate, încălzite și înnoite de harul *Învierii* lui Hristos, care a risipit întunericul acestei nopți de primăvară, dezvăluindu-i taina, dăm slavă lui

Dumnezeu Cel în Treime închinat și Îi mulțumim pentru toate binecuvântările și darurile revărsate asupra dreptcredincioșilor creștini de aici și de pretutindeni, în cele șapte săptămâni premergătoare sărbătorii Sfințelor Paști, timp în care ne-am pregătit duhovnicește, prin post, rugăciune, pocăință și fapte bune, pentru a-L primi în camera noastră sufletească pe Împăratul slavei, Domnul Iisus Hristos, Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu întrupat, răstignit și înviat pentru noi și a noastră mântuire.

E drept că nu toți creștinii care constituie comunitățile parohiale aleargă cu grăbire spre sfintele biserici pentru a se împărtăși de Lumina lui Hristos, dar numărul celor prezenți la slujba Învierii în această noapte sfântă, în toate țările ortodoxe, este semnificativ mai mare decât la celelalte sărbători, ceea ce înseamnă că dreapta credință în *învierea morților și viața veacului ce va să fie*, întemeiată pe minunea Învierii lui Hristos, se află adânc imprimată în conștiința celor ce au fost botezați în numele Său, chiar dacă mulți dintre aceștia nu-i mai acordă importanța cuvenită de-a lungul vieții sau o tratează cu superficialitate și indiferență.

Prin urmare, indiferent cum se raportează la ea cei ce *se îndârjesc să izbească în țepușă cu piciorul* (cf. FA 9, 5) – asemenea prigonitorului Saul din Tars, care avea să devină cel mai zelos Apostol al lui Hristos înaintea neamurilor, Sfântul Pavel –, sărbătoarea *Învierii Domnului* constituie reperul spiritual prin excelență al tuturor creștinilor de pe planetă, întrucât aceasta îi ajută să se adune din risipirea minții și a preocupărilor cotidiene obsesive, să redescopere adevăratul sens al vieții umane și să privească spre cele de Sus, conștientizând adevărul că *„cetatea noastră este în ceruri”* (Flp 3, 20), nu pe pământ. De aici, necesitatea împărtășirii din lumina dumnezeiască ce iradiază din Trupul înviat al Mântuitorului Hristos, pe care trebuie s-o primim cu bucuria și credința că ea ne luminează mintea și sufletul, arzând gândurile cele viclene cu care ne împresoară *„șarpele cel de demult”* (Ap 12, 9), adică diavolul, vrăjmașul lui Dumnezeu și al oamenilor. De altfel, *„toată istoria creștinismului – spune Sfântul Iustin Popovici – nu este altceva decât istoria unei singure și unice minuni, a minunii Învierii lui Hristos, care se continuă neîntrerupt în inimile creștinilor, zi de zi, an de an, veac de veac, până la cea de-a doua Venire a Sa”*¹.

¹ Arhim. Iustin POPOVICI, *Omul și Dumnezeu-Om. Abisurile și culmile filozofiei*, trad. Pr. Ioan Ică sr și Diac. Ioan I. Ică jr, Ed. Deisis, Sibiu, 1997, p. 65.

Iubiți fii sufletești,

Dacă praznicul Nașterii Domnului după trup este *maica tuturor sărbătorilor creștine* – după expresia Sfântului Ioan Gură de Aur –, popas duhovnicesc aducător de bucurie și speranță în purtarea crucii personale pe parcursul unui an bisericesc, Învierea Domnului, prăznuită în „*această sfântă și aleasă zi, cea dintâi a săptămânii*”, este numită de Sfântul Ioan Damaschin „*împărăteasă și doamnă, praznic al praznicelor și sărbătoare a sărbătorilor*”², deoarece biruința lui Hristos asupra morții și a diavolului, înfăptuită prin Jertfa supremă de pe Crucea Golgotei și prin Învierea Sa din morți, a constituit pentru creștinii dintotdeauna plenitudinea bucuriei duhovnicești de a fi devenit, prin Taina Sfântului Botez, ucenici, prieteni și frați mai mici ai Fiului lui Dumnezeu Cel Unul-Născut și, implicit, fii după har ai Părintelui ceresc. Lumina, pacea și bucuria vestite de corul îngerilor, deodată cu Nașterea Pruncului Iisus, în peștera sărăcăcioasă a Bethlemului, au reactivat și întreținut nădejdea omului pentru o altă viață, dincolo de coordonatele dimensiunii sale pământești trecătoare, iar Învierea lui Hristos certifică și consfințește, pentru totdeauna, această nădejde, devenită realitate.

Din iubire infinită față de noi, Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu a binevoit să Se întrupeze, asumându-Și firea umană, cu toate ale sale, mai puțin păcatul; să trăiască asemenea nouă, îndurând aceleași privațiuni ale viețuirii pământești, dar mai ales disprețul și ura oamenilor fărădelege, pentru ca, la sfârșitul misiunii Sale dumnezeiești, să accepte pătimi și moartea prin răstignire, cu un singur scop: să-l împace pe omul cel neascultător cu Părintele ceresc și să-i redea acestuia locul de cinste pe care l-a deținut cândva, dar pe care l-a pierdut din pricina lăcomiei, mândriei și neascultării de Dumnezeu – trei păcate într-unul, numit generic „păcatul adamic”, după numele strămoșului nostru cel dintâi –, la care face referire și Sfântul Ioan Evanghelistul, în prima sa epistolă sobornicească, când îi îndemna pe creștinii vremii sale, zicând: „*Nu iubiți lumea, nici cele ce sunt în lume. [...] Pentru că tot ce este în lume, adică pofta trupului, pofta ochilor și trufia vieții, nu sunt de la Tatăl, ci sunt din lume*” (I In 2, 15-16).

Pe de altă parte, Învierea Domnului, cel mai copleșitor eveniment petrecut în istoria umanității, fundamental pentru credința oamenilor care Îl caută cu adevărat pe Dumnezeu, nouă, creștinilor, ne oferă certitudinea vieții veșnice,

² Irmosul Cântării a 8-a, „Canonul Învierii”, în: *Penticostar*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1999, p. 21.

pentru că Cel ce a pățimit, a murit și a fost îngropat în Grădina Ghetsimani, în urmă cu aproape două milenii, nu era un simplu om, ci Dumnezeu-Omul, Mesia Cel prezis de profeții Vechiului Testament și așteptat cu însuflețire atât de poporul ales, cât și de toate neamurile de sub soare, indiferent de credințele lor religioase. Din momentul izgonirii protopărinților Adam și Eva din Grădina Edenului, toți pământeni, trăind în adâncul conștiinței lor nostalgia paradisului pierdut, s-au străduit, în fel și chip, să-l redobândească, dar n-au izbutit prin propriile puteri, deoarece chipul lui Dumnezeu imprimat în ființa lor, prin actul creației, fusese atât de mult alterat, încât nu mai erau capabili să simtă prezența lui Dumnezeu în creație, necum să-L recunoască pe Cel ce le-a dat suflare de viață.

A fost nevoie de implicarea directă a lui Dumnezeu Însuși pentru salvarea omului din robia păcatului, a morții și a diavolului, iar această lucrare de restaurare a firii omenești și de restabilire a comuniunii omului cu Creatorul său a fost împlinită de Domnul Iisus Hristos, în Persoana Căruia Sfântul Ioan Botezătorul întrezărise profetic pe „Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii” (In 1, 29), adică pe Cel ce venise ca să Se aducă pe Sine Jertfă de bunăvoie pe altarul Crucii, pentru a șterge cu scumpul Său Sânge zapisul păcatelor întregii omeniri. Și, după ce *Și-a încredințat duhul în mâinile Părintelui Său* (cf. Lc 23, 46), S-a pogorât la iad cu sufletul Său omenesc, dar unit cu dumnezeirea, pentru a-i elibera din legăturile morții pe cei ce adormiseră cu nădejdea venirii lui Mesia, încât putem spune că **Învierea**, ca act de biruință a Vieții asupra morții, a Binelui asupra răului și a Luminii asupra întunericului, a început chiar din acel moment, adică în ceasul al nouălea, corespunzător orei 15:00, din Sfânta și Marea Zi Vineri, când Hristos Domnul, omorând moartea cu propria Sa moarte, l-a biruit pe diavol cu puterea iubirii Sale jertfelnice față de oameni și a risipit întunericul iadului cu strălucirea dumnezeirii Sale.

Referitor la acest aspect al Învierii, ca pogorâre la iad a Domnului Iisus Hristos – care este și icoana autentică a Învierii Domnului în Biserica Ortodoxă Răsăriteană –, Sfântul Ioan Damaschin, renumitul teolog și iconograf al Bisericii Creștine Răsăritene din veacul al VIII-lea, spune că „sufletul îndumnezeit [al Mântuitorului, n.n.] se pogoară în iad, ca, după cum celor de pe pământ le-a răsărit soarele dreptății, tot astfel să strălucească lumină și celor de sub pământ, care erau în întuneric și în umbra morții; ca, după cum a binevestit pacea celor de pe

pământ, slobozenie celor robiți, vedere celor orbi, iar celor care au crezut le-a devenit pricina mântuirii veșnice și celor care n-au crezut, muștrare a necredinței, tot astfel și celor din iad. «Pentru ca Lui să se plece tot genunchiul, al celor cerești, al celor pământești și al celor de dedesubt» (Flp 2, 10). Și astfel a slobozit pe cei legați din veci și iarăși a revenit dintre morți, deschizându-ne calea către înviere³.

Așadar, perspectiva propriei noastre învieri – înțeleasă atât ca înviere a sufletului din moartea păcatului, realizabilă, în timpul viețuirii noastre pământești, prin post, rugăciune și pocăință, întemeiate pe credința cea dreaptă, vie și lucrătoare prin iubire, cât și ca înviere a trupului, prin reunirea acestuia cu sufletul, la Judecata de Apoi – ne este deschisă de Învierea propriu-zisă a Mântuitorului Hristos, care s-a petrecut în chip tainic, între miezul nopții și ivirea zorilor zilei de Duminică. Atunci, într-un moment doar de El știut, Domnul Hristos, intrând cu sufletul Său omenesc îndumnezeit în taina mormântului, unde fusese îngropat Cinstitul Său Trup, L-a readus pe Acesta la viață, prin puterea Dumnezeirii Sale, și, penetrând ușa mormântului, a ieșit din el ca dintr-o cămară⁴, fără a-i strica pecetea, după care S-a arătat femeilor mironosițe și Sfinților Săi Ucenici, pentru a-i încredința de realitatea Învierii Sale din morți.

Or, tocmai acesta este adevărul teologic la care trebuie să medităm toți creștinii, cu recunoștință și bucurie, la sărbătoarea Sfințelor Paști, întărindu-ne în convingerea că, datorită morții și Învierii lui Hristos, am dobândit nemurirea și viața de comuniune veșnică în iubirea Preasfintei Treimi. Așa a găsit de cuviință Dumnezeu să răspundă la vrăjmășia și răutatea omului, care, din nefericire, încă optează pentru ascultarea de *tatăl minciunii* (cf. In 8, 44), și nu de *Cuvântul întrupat* (cf. In 1, 14), Cel ce este *Calea, Adevărul, Învierea și Viața oamenilor* (cf. In 14, 6; 11, 25). Despre această „iubire nebună” a lui Dumnezeu ne vorbește același părinte sfânt al Bisericii Ortodoxe din secolul al XX-lea, Iustin Popovici, într-o admirabilă lucrare teologică, intitulată sugestiv *Omul și Dumnezeu-Om*, folosind o sintagmă aparent paradoxală, ca și aceea a teologului rus Paul Evdokimov, citată mai sus, și anume „condamnarea” oamenilor la nemurire. „Oamenii L-au condamnat pe Dumnezeu la moarte – spune Sfântul Iustin –, însă Dumnezeu, prin Învierea Lui, îi «condamnă» pe oameni la nemurire. În locul loviturilor pe care I le-au dat oamenii, El îi îmbrățișează; în locul ocărilor,

3 Sf. IOAN DAMASCHIN, *Dogmatica*, cartea a III-a, cap. XXIX, trad. Pr. Dumitru Fecioru, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005, p. 177.

4 Stihirile Învierii de la Laude, „Utrenia Învierii”, în: *Penticostar*, p. 23.

El le împărtășește binecuvântări; în locul morții, El le dă nemurirea. Nicicând, oamenii n-au arătat atâta ură față de Dumnezeu, ca atunci când L-au răstignit; și niciodată Dumnezeu n-a arătat atâta iubire față de oameni, ca atunci când a înviat. Oamenii au vrut să-L facă pe Dumnezeu muritor, dar Dumnezeu, prin Învierea Lui, i-a făcut pe oameni nemuritori. Înviat-a Dumnezeu Cel răstignit și a ucis moartea. Moartea nu mai este. Nemurirea a copleșit pe om și toate lumile⁵.

Dreptmăritori creștini,

Întorcându-ne acum la realitatea cotidiană, în plan național și internațional, constatăm, cu amărăciune în suflet, că războiul fratricid din Ucraina este încă departe de a se încheia, continuând să răspândească incertitudine și frică pe tot globul, iar asupra noastră, a românilor aflați în imediata vecinătate a conflictului militar, planează tot mai multe amenințări, care generează o evidentă instabilitate regională, cu puternic impact negativ la nivel politic, social, economic și chiar spiritual. Cred că este clar pentru toată lumea că, în spatele acestui război, se ascund setea de putere și lăcomia de avere a celor ce dețin puterea politică, economică și financiară a lumii, care nu se sfiesc să se considere stăpânitorii Pământului și factorii decidenți ai schimbărilor de tot felul. Se vorbește tot mai insistent despre o „nouă ordine mondială” și o „resetare a lumii”, unde credința în Dumnezeu și valorile morale autentice nu au ce căuta; o lume în care păcatul și fărâdelegea să fie prioritare în fața virtuților creștine. Se dorește ca ceea ce este tradițional și autentic în fiecare țară cu rădăcini creștine să fie înlocuit cu diverse surogate; ni se sugerează cum trebuie să ne orânduim viața, cum să ne educăm copiii și chiar cum să ne hrănim, acceptând produse alimentare bizare, contrafăcute, care, chipurile, sunt mai bogate în proteine decât cele naturale, și multe altele.

În aceste circumstanțe, văzând cum întreaga omenire este continuu torturată de frica și consecințele conflictelor armate, cum este pângărită până la desfigurare de o mulțime de păcate și fărâdelegi, apoi amenințată periodic și înfricoșată cu tot felul de boli și pandemii, pe fondul unei accentuate crize economice și energetice, conștientizăm și noi, deodată cu părintele Stăniloae, că *„singură Învierea [lui Hristos, n.n.] ne deschide perspectiva scăpării de fatalitatea naturii care duce la moarte, deschide un plan demn de noi și de năzuințele noastre; iar odată cu aceasta, perspectiva unei tot mai adânci sensibilități și delicateți.*

⁵ Arhim. Iustin POPOVICI, *Omul și Dumnezeul-Om...*, p. 64.

Numai Învierea ne va scăpa de lupta greșită pentru a ne asigura o existență efemeră, cu prețul profitării de alții, cu prețul unor imaginare experiențe de împlinire prin plăceri, prin orgolioase și găunoase realizări. Numai perspectiva Învierii ne dă puterea să ducem adevărata luptă cerută de ea: lupta împotriva pasiunilor, lupta pentru sensibilizare, pentru transparență, pentru comuniune, pentru asemănarea cu Hristos, puterea Celui Care a înviat susținându-ne pe această cale⁶. Încât numai credința dreaptă și statornică în Învierea Domnului rămâne esențială și constituie pentru creștini antidotul împotriva fricii inoculate omenirii de către cei care încearcă să se substituie lui Dumnezeu, profitând la maximum de resursele creației Sale și desconsiderând miliardele de oameni care se zbat în sărăcie și boli de tot felul. Ea ne dă puterea de a purcede mai curând la o „resetare morală” sau de a pune un nou început bun vieții noastre spirituale, în plan personal și comunitar, astfel încât să ne putem continua drumul crucii spre dobândirea vieții veșnice.

Ne exprimăm, așadar, speranța că Mântuitorul Iisus Hristos Cel răstignit și înviat, Pantocratorul, adică Atotțiitorul, Împăratul și Stăpânul lumii și al istoriei, nu va permite ca această frumoasă planetă creată pentru om să fie distrusă de o oligarhie mondială, care de Dumnezeu nu se teme și de oameni nu se rușinează (cf. Lc 18, 2). El ne-a poruncit să ne iubim unii pe alții, pentru a fi recunoscuți drept ucenici ai Săi (cf. In 13, 35), și ne-a lăsat moștenire pacea Lui (In 14, 27), pentru că numai având „pacea lui Dumnezeu, care covârșește orice minte” (Flp 4, 7), putem trăi în unitate și armonie cu toți oamenii.

Și, pentru că sărbătoarea Paștilor este prin excelență prilej binecuvântat de aleasă bucurie, să ne bucurăm și noi că, prin Învierea Sa din morți, Dumnezeul-Om, Iisus Hristos, ne-a dat tuturor garanția învierii! Să ne bucurăm că, prin Înviere, Hristos Domnul ne-a împăcat cu Dumnezeu, așezându-ne în cea mai înaltă demnitate care poate fi conferită omului! Să ne bucurăm că, prin Înviere, El ne-a redeschis porțile Raiului, dar nu ale celui pământesc, ci ale celui ceresc! Să ne bucurăm că, prin Înviere, ne-a dăruit viața veșnică și ne-a binecuvântat cu puterea de a ierta și noi greșelile semenilor noștri, drept care „să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să ne îmbrățișăm. Să zicem fraților și celor ce ne urăsc, iertându-le toate pentru Înviere!”⁷.

6 Pr. Prof. Dumitru STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, Tom 2, coll. *Opere complete*, vol. XI, Ed. Basilica, București, 2018, p. 199.

7 Slavă... Și acum..., *Stihirile Paștilor de la Laude*, „Utrenia Învierii”, în: *Penticostar*, p. 24.

Cu aceste gânduri și îndemnuri părintești, vă dorim tuturor să petreceți cât mai creștinește posibil sfintele sărbători de Paști, rugându-L pe „Dumnezeul păcii, Cel ce, prin sângele unui testament veșnic, a înviat din morți pe Păstorul cel mare al oilor, pe Domnul nostru Iisus” (Evr 13, 20), să vă dăruiască sănătate, pace sufletească și bucurii duhovnicești.

Hristos a înviat!

Al vostru de tot binele doritor și către Hristos-Domnul rugător,

f. Ciprian

† Ciprian
Arhiepiscopul Buzăului și Vrancei

**Dată în Reședința Noastră Arhiepiscopală, la praznicul Învierii Domnului,
în anul mântuirii 2023, luna aprilie, ziua 16**

Această Pastorală va fi citită – în bisericile parohiale, în cele din mănăstiri și schituri – în ziua de Paști, iar în bisericile filiale, a doua sau a treia zi, după oficierea Sfintei Liturghii.

© Arhiepiscopia Buzăului și Vrancei
Toate drepturile rezervate